

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	35060
Nom	Prevenció i tractament de la delinqüència
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	9.0
Curs acadèmic	2019 - 2020

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1302 - Grau de Criminologia	Facultat de Dret	3	Anual
1923 - Programa Doble Titulación Derecho-Criminología	Facultat de Dret	4	Anual

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1302 - Grau de Criminologia	6 - Intervencions Psicològiques	Obligatòria
1923 - Programa Doble Titulación Derecho-Criminología	5 - Assignatures obligatòries de quart curs	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
BELEÑA MATEO, M.ANGELES	295 - Personalitat, Avaluació i Tractaments Psicològics
ESTEVE RODRIGO, JOSE VICENTE	306 - Psicologia Social
SAMPER GARCIA, PAULA	300 - Psicologia Bàsica

RESUM

Els estudis de criminologia tenen com a objecte proporcionar una formació científica, de caràcter interdisciplinari, en els distints aspectes relacionats amb el fet criminal o amb la conducta desviada. Entre els coneixements essencials que ha d'adquirir el futur criminòleg destaquen els models i les estratègies de prevenció de la conducta delictiva i la possible intervenció davant aquesta, amb la finalitat d'aconseguir una societat que ofereixca seguretat a tots els ciutadans de modo que puguin exercir les seues llibertats. A més, el criminòleg ha de ser capaç de planificar, gestionar i avaluar programes de prevenció de la delinqüència des d'una perspectiva interdisciplinària i tenint en compte diversos nivells d'anàlisi de la realitat. En l'assignatura que ací es presenta, se centra l'atenció, precisament, en la prevenció i el tractament de la conducta delictiva. Per fer-ho, s'adopta una perspectiva ecològica, des de la qual es tenen

en compte distints nivells d'anàlisi del fet delictiu: individual, interpersonal, situacional i macrosocial.

L'assignatura *Prevenció i tractament de la delinqüència* proporciona a l'alumne de tercer curs del grau en Criminologia un panorama teòric i metodològic dels diversos aspectes compromesos amb la prevenció de la conducta antisocial; això suposa estudiar aquesta disciplina en el seu vessant teòric, aplicat, d'investigació, assessorament i/o tractament en els camps més variats com ara la prevenció de la violència, del maltractament o el consum de drogues.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

No sen requereixen.

COMPETÈNCIES

1302 - Grau de Criminologia

- Saber aplicar tècniques i procediments per a la resolució de problemes i la presa de decisions.
- Ser capaç de treballar en equip amb altres professionals de l'activitat criminològica.
- Tenir una consciència crítica enfront de la realitat social i els problemes socials respectant els principis d'igualtat, drets humans, pau, accessibilitat universal, solidaritat i protecció mediambiental, tot això des d'una perspectiva de gènere.
- Saber aplicar les teories criminològiques per explicar la delinqüència i poder prevenir la comissió de delictes i infraccions.
- Ser capaç d'elaborar informes per avaluar les situacions de risc dels menors, mesures aplicables als infractors i mesures de protecció als que estiguen en situació d'abandó.
- 8- Saber aplicar les teories criminològiques en l'elaboració de polítiques públiques centrades en la prevenció del delictes i l'atenció a la víctima.
- Saber dissenyar plans d'integració social, actuació urbanística i mediambiental, posant especial atenció en els fenòmens socials excloents.
- Saber dissenyar programes orientats a la prevenció de la reincidència i la victimització.
- Saber aplicar les tècniques i les estratègies per a l'avaluació i la predicció de la conducta criminal.
- Identificar els factors de risc delictiu en els il·lícits administratius i saber realitzar programes per a la seua prevenció.
- Ser capaç de dissenyar estratègies per resoldre conflictes concrets en els contextos penal i criminològic.

- Ser capaç d'analitzar el delicte, el delinqüent i la víctima i dissenyar estratègies de prevenció i d'intervenció, des del respecte als drets humans, la igualtat entre homes i dones, la pau, la sostenibilitat, l'accessibilitat universal i el disseny per a tothom i els valors democràtics.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

- Saber actuar com a criminòleg en la investigació criminal. (C1)

G: 1, 2

E: 13, 14

- Saber identificar els principals models teòrics proposats en relació amb la prevenció de la conducta antisocial. (C5)

E: 1, 8, 17

- Ser capaç de realitzar una anàlisi a distints nivells del fenomen de la conducta delictiva, els factors que la desencadenen i els seus factors de resistència, a nivell individual, interpersonal i situacional.(C6)

E: 7, 17, 18

- Saber aplicar els principals programes de prevenció de la conducta antisocial i tècniques de prevenció, tractament i intervenció, i conèixer-ne els avantatges i inconvenients, tant a nivell individual, interpersonal i social. (C7)

G: 3 y 6

E: 8, 16, 17, 20, 22

- Conscienciar-se dels problemes morals, socials, mediambientals, econòmics, polítics i científics de la societat. (C8)

G: 8

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Els models de conducta prosocial.

Variables implicades en els processos cognitius relacionats amb l'adaptació i la desadaptació comportamental. Empatia. Processos cognitius i afectius en la conducta prosocial. Conducta prosocial i altruista.

2. Models de prevenció de la delinqüència. Predicció de la delinqüència i del risc de victimització.

Prevenció de la delinqüència: delimitacions conceptuals. Agressivitat i conducta prosocial. Prevenció primària, secundària i terciària. Prevenció individual i estructural. Prevenció criminal i prevenció victimal. El model ecològic en l'anàlisi dels factors de risc de la delinqüència. Factors de vulnerabilitat: individuals i socials. Resiliència: factors de resistència i de protecció del subjecte i de l'ambient. Predicció de la delinqüència juvenil: factors de risc.

3. Planificació, gestió i avaluació dels programes de prevenció de la delinqüència

Necessitat de prevenció en la infància i l'adolescència. La prevenció primària orientada al delinqüent i orientada a la víctima. La prevenció orientada a la infància: laboratoris de factors individuals i familiars. Models de prevenció centrats en la resolució de conflictes mitjançant teràpies familiars: programes d'atenció psicològica i teràpia familiar. La prevenció comunitària de la conducta antisocial i de la delinqüència en l'etapa adolescent: el treball amb joves de 12-18 anys. Programes orientats a la fase predelictiva: joves en risc. Enfocaments orientats a la fase postdelictiva: joves en conflicte amb la llei. La prevenció orientada a joves entre 18 i 25 anys: enfortiment del mercat laboral. La construcció d'una adolescència més segura: la comunitat com a agent de canvi i de prevenció.

4. Avaluació de riscos.

Primer delictes, reincidència, multireincidència. Carrera delictiva. Protocols de valoració del risc.

5. Tècniques i programes de tractament.

Necessitats de la intervenció amb delinqüents. Tractament i intervenció amb delinqüents. Tècniques i programes específics de prevenció i tractament. La prevenció des de la perspectiva de les competències. Factors cognitius. Un model d'intel·ligències múltiples. La intel·ligència social i les habilitats interpersonals. Components dels programes de prevenció des de la competència sociopersonal.

6. Valoració de programes de prevenció i tractament.

Efectivitat dels programes. El gran debat: Nothing Works versus What Works. El problema de la mesura de l'efectivitat dels programes de rehabilitació. Quines variables i condicions d'un programa de rehabilitació hem de considerar per emetre judicis sobre la seua efectivitat? Quins requisits ha de complir els programes de rehabilitació efectius? Les condicions per a l'èxit d'aquests nous programes.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes teoricopràctiques	90,00	100
Assistència a esdeveniments i activitats externes	8,00	0
Elaboració de treballs en grup	20,00	0
Elaboració de treballs individuals	25,00	0
Estudi i treball autònom	21,00	0
Lectures de material complementari	6,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	20,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	15,00	0
Resolució de casos pràctics	20,00	0
TOTAL	225,00	

METODOLOGIA DOCENT

Activitats formatives	Metodologia d'ensenyament-aprenentatge
Assistència a classes teoricopràctiques	Classes presencials magistrals amb suport de TIC, debat en gran grup, <i>estudi de casos</i> , <i>resolució d'exercicis i problemes</i> , <i>aprenentatge cooperatiu</i> mitjançant la utilització de grups interdisciplinaris (juristes, psicòlegs, educadors...).
Activitats complementàries: seminaris, visites...	Presentacions individuals i/o en grup, valoracions.
Preparació classes, treballs i tutories	Recensions, assaigs, esquemes, mapes conceptuals, resums individuals i grupals, <i>aprenentatge cooperatiu</i> mitjançant la utilització de grups interdisciplinaris.
Preparació exàmens i proves d'avaluació	Lectura comprensiva de textos i materials d'estudi.

Realització d'exàmens o proves d'avaluació	Expressió dels coneixements a nivell oral o escrit.

AVALUACIÓ

Les competències d'aquesta matèria seran avaluades mitjançant exàmens escrits, resolució de problemes i casos pràctics, presentació de treballs, exposicions i ponències orals, participació en seminaris, visites científiques i comentari de textos. Així, aquestes proves d'avaluació combinen mètodes distints, a fi de no versar només sobre aspectes teòrics, cosa que afavoriria el procés de memorització, en detriment de la comprensió, i l'aplicabilitat dels coneixements teòrics. Així mateix, aquestes tècniques d'avaluació de l'alumnat recullen les altres activitats proposades al llarg del curs: seminaris, lectures, treballs personals, etc. Per tot això creiem que en la nostra matèria és convenient utilitzar un sistema d'avaluació múltiple, és a dir, diverses modalitats d'avaluació complementàries, amb l'estructura general següent:

Proves de caràcter teòric i pràctic: examen escrit i resolució de problemes i casos pràctics, si és el cas (60%, és a dir, 6 punts sobre 10).

Avaluació contínua mitjançant: presentació de treballs, exposicions i ponències orals, participació en seminaris, visites científiques, comentari de textos (40%, és a dir, 4 punts sobre 10). Cada un dels departaments implicats en la docència de l'assignatura (Ps. Bàsica, Personalitat, Avaluació i Tractaments psicològics i Ps. Social) participarà en un 1,33 punts sobre 10 de la qualificació de l'avaluació continua.

L'alumnat que NO haja superat les activitats d'avaluació continua en primera convocatòria, podrà realitzar un examen en segona convocatòria en el qual se li avalue de totes les activitats d'avaluació continua recuperables, i mantenir la nota d'aquelles, que per la seua naturalesa siguen no recuperables (treballs grupals i/o exposició orals).

Hi haurà un EXAMEN PARCIAL a la convocatòria oficial de Gener en la data que propose el centre, en el qual l'alumnat podrà examinar-se dels continguts impartits i treballats en el primer quadrimestre (temes 1, 2 i 3). En cas d'aprovar aquest parcial, l'alumnat eliminarà aquests continguts per a l'examen Oficial de primera convocatòria que es realitzarà al mes de maig / juny a la data que determini el centre.

Per superar l'assignatura, caldrà superar al menys en un 50% cadascuna de las probes avaluatives (examen i avaluació continua). Els alumnes que suspenguin en primera convocatòria alguna de les probes avaluatives, mantindran per a la segona convocatòria, la qualificació obtinguda en la prova d'avaluació que hagen superat.

La qualificació de “Matrícula d'Honor” la podran obtenir aquells / es alumnes / es que es presentin a la prova d'avaluació que determini la Unitat docent de l'assignatura. En qualsevol cas, s'aplicarà allò determinat per l'article 17 sobre Menció de Matricula d'Honor del Reglament d'Avaluació i Qualificació de la Universitat de València per a Títols de Grau i Master aprovat en el Consell de Govern de 30 de maig de 2017 (ACGUV 108/17).

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Bueno, F. (2008): Nociones de prevención del delito y tratamiento de la delincuencia. Madrid: Dykinson.
- Garrido, V. i Martínez, M. D. (1997). Educación social para delincuentes. València: Tirant lo Blanch.
- Herrero, C. (2005). Delincuencia de menores: tratamiento criminológico y jurídico. Dykinson.
- Redondo, S. (2008): Manual para el tratamiento psicológico de los delincuentes. Madrid: Pirámide.
- Romero, E. (2006): Psicología de la conducta criminal. En Sierra, J.C., Jiménez, E.M. y Buela-Casal, G. (coords.) (2006): Psicología Forense: manual de técnicas y aplicaciones. Madrid: Biblioteca Nueva. (p. 316-347).
- Soria, MA, i Sáiz, D. (2006): Psicología criminal. Madrid: Pearson-Prentice Hall.

Complementàries

- Arruabarrena, M.I. i Paúl, J. (1999): Maltrato a los niños en la familia: evaluación y Tratamiento. Madrid: Ed. Pirámide.
- Cerezo Ramírez, F (2001). La violencia en las aulas. Ed. Pirámide.
- Echeburúa, E. i Del Corral, P. (1998): Manual de violencia familiar. Madrid: Ed. Siglo XXI.
- Esteve, J.V. (2010): Bandas latinas. Una dinámica psicosocial paradójica. En Asociación de Jefes y Mandos de la Policía Local Comunidad Valenciana: Grafitis y bandas latinas. Sevilla: Ed. MAD.
- Garrido, V. y López-Latorre, M.J. (1995). La prevención de la delincuencia: El enfoque de la competencia social. València: Tirant Lo Blanch.
- Garrido, V., Stangeland, P. i Redondo, S. (1999). Principios de criminología. València: Tirant lo Blanch.
- Garrido, V. (2005). Manual de Intervención educativa en readaptación social. Vol. 1. Fundamentos de la intervención. València: Tirant Lo Blanch
- Garrido, V. i López-Latorre, M.J. (coord.) (2005). Manual de Intervención educativa en readaptación social. Vol. 2. Los programas del pensamiento prosocial. València: Tirant Lo Blanch.
- Goldstein, A.P. i Keller, H.R. (1991). El comportamiento agresivo. Evaluación y Tratamiento. Desclee de Brouwer, S.A.

- Goleman, D. (1996). Inteligencia Emocional. Editorial Kairós.
- Kazdin, A.E. i Buela Casal, G. (1994). Conducta Antisocial. Evaluación, Tratamiento y Prevención en la Infancia y la Adolescencia. Madrid: Pirámide.
- Labrador, F.J., Rincón, P.P. i De Luis, P. (2004): Mujeres víctimas de la violencia doméstica. Programa de actuación. Madrid: Pirámide.
- Lila, M.S., Buelga, S. i Musitu, G. (2006): Programa LISIS. Las relaciones padres hijos en la adolescencia. Madrid: Síntesis.
- Lorente Acosta, M. i Lorente Acosta, J.A. (1998): Agresión a la mujer: maltrato, violación y acoso. Granada: Ed. Comares.
- Luengo, M.A., Romero, E., Gómez, J.A., Garra, A. i Lence, M. (1999). La prevención del consumo de drogas y la conducta antisocial en la escuela: análisis y evaluación de un programa. Madrid: Ministerio de Educación y Cultura
- Muñoz, J. (2004): Personas mayores y malos tratos. Madrid: Pirámide.
- Roca, E. (2003): Cómo mejorar tus habilidades sociales. València: Ed. ACDE Psicología.
- Serrano Pintado, I. (1996). Agresividad Infantil. Madrid: Pirámide.
- Weisinger, H.D. (1988). Técnicas para el control del comportamiento agresivo. Ed. Martínez Roca.

ADDENDA COVID-19

Aquesta addenda només s'activarà si la situació sanitària ho requereix i previ acord del Consell de Govern

1. Contenidos

Se mantienen todos los contenidos, inicialmente, programados en la guía docente para las sesiones teóricas y prácticas.

2. Volumen de trabajo y planificación temporal de la docencia

Mantenimiento de la planificación temporal docente tanto en días como en horario

Se refuerza el aprendizaje autónomo del estudiantado mediante los materiales subidos al “aula virtual”, y la utilización de video conferencias y tutorías (por mail y mediante la herramienta del “foro”). Especialmente, estas herramientas para las dudas y la resolución de tareas y ejercicios.

3. Metodología docente

Subida al aula virtual de los materiales para estas sesiones (apuntes y transparencias).

Mismos materiales previstos en la guía original para la docencia presencial.

Grabaciones de las explicaciones de algunos temas disponibles en los registros de la plataforma blackboard. Y presentaciones locutadas en algunos temas.

Utilización del mail y “foro” del aula virtual, y algunas videoconferencias para atender las dudas.

Suministrar tareas y/o ejercicios a entregar mediante la opción de “Tarea” del aula virtual. Resolución de dudas por el sistema de tutorías (mediante mail) y “Foro”. Subir al “aula virtual” las soluciones correctas.

Sistema de tutorías. Se mantiene el programa de tutorías virtuales (atención en 48 horas laborables máximos por correo electrónico).

4. Evaluación

Mantenimiento de las notas resultantes del examen parcial y la evaluación continua obtenidas antes de la entrada en vigor del estado de alarma aunque su peso cambia.

Incremento del peso de la “evaluación continua” que es del 40% en la guía docente a un 50%. Se mantienen las actividades evaluables de manera continua de la guía original con los diferentes profesores/as..

Reducción del peso del examen final pasa del 60% al 50%.

Al ser una asignatura anual, como ya se evaluó el primer cuatrimestre, el peso era 3 puntos (sobre 10) para el examen parcial, y 2 puntos para las tareas de evaluación continua del primer cuatrimestre. En el segundo cuatrimestre, el peso será, 2 puntos para el examen y 3 puntos para la evaluación continua. Así, nos daría un total de 10 máximo como calificación final.

Dadas las circunstancias actuales No se exigirá al alumnado que obtenga una calificación mínima en una de las partes de la nota global (sea la “evaluación continua” o el examen final).

Prueba de evaluación final: Se basará en un examen de tipo test. Se utilizará la herramienta “cuestionario” del aula virtual en la fecha y la hora prevista para el inicio del examen.

La duración del examen será de 30 minutos para los contenidos del 2º cuatrimestre, y de 60 minutos para los alumnos que lleven toda la materia (1º y 2º cuatrimestre). Los estudiantes deberán estar conectados mediante videoconferencia BBC con la cámara activada y el micrófono silenciado.

Si una persona no dispone de los medios para establecer esta conexión y acceder al aula virtual, deberá contactar con el profesorado por correo electrónico en el momento de publicación de este anexo a la guía docente.

5. Bibliografía

Se sustituyen los manuales recomendados por los apuntes y transparencias (algunas locutadas) que se suben al aula virtual.

Se mantienen las lecturas recomendadas al ser artículos disponibles en las bases de datos que tiene suscrita la UV.